

**แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรีเขต 1**
**Administrative Approach For Small Schools Under Ratchaburi Primary
Educational Service Area Office 1**

อมลภา ปิ่นทอง

Amonlapa Pintong

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ทั่วไป

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of School of General
Education Siam Technology College

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 จำนวน 306 คน โดยผู้วิจัยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยแบ่งสัดส่วนแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ และ 2) แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 พบว่า (1) ด้านการบริหารวิชาการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและบริบทของโรงเรียน ครูผู้สอนควรมีการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ชุมชน (2) ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณอย่างมีส่วนร่วม การบริหารเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอย่างมีระบบด้วยการมีส่วนร่วมและกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติอย่างชัดเจน (3) ด้านการบริหารบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปี ผู้บริหาร ครู

คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างดี และ (4) ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โรงเรียนควรมีการดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงาม น่าเรียนปลอดภัย พร้อมใช้ประโยชน์เกิดความคุ้มค่าและเอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มากขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพที่ชัดเจนต่อไป ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กแห่งอื่นใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในโรงเรียนตนเองให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารจัดการ, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research uses a mixed methods research, The sample used in this research was administrators and teachers of small schools. under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, consisting of 306 people. The research instruments were questionnaires and structured interview forms.

The result of the study revealed that small schools management operations under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, in overall. When considering in each aspect, it was found that the highest mean was general administration, followed by the budget management and the personnel management while the lowest mean was the academic administration The structured interview with 5 schools administrators about the guidelines of managing small schools, found that, the academic administration schools should set up school curriculum in accordance with the needs of the local community and the context of the school. Teachers should have learning and teaching management and development of learning process with emphasis on learners. Should organize academic activities to allow opportunities for exchanging knowledge to the community, The budget administration schools should create a strategic plan or action plan for the fiscal year with participation. Per-student subsidy management is implemented in a systematic action plan through participation and clearly defines action details. There should be a budget document. Money outside the budget correctly written school income, clearly written, The human administration the administrators clearly specify the responsibilities of the personnel within the school. Schools should have a plan to develop teachers and educational personnel annually, administrators, teachers, school board, community, parents are involved in the work very well, the general administration the schools community committee, parents should participate in the school activities, administrators, teachers the community school board, parents should promote the

activities for students to participate in the process of organizing various activities according to their aptitude And the interest of learners schools should maintain and develop the buildings, facilities and school environment to be beautiful, inviting, safe, and useful, worthwhile and conducive to learning.

Keywords: Approach, Management, Small School

บทนำ

การศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความสำเร็จในทุกด้านของประเทศ เนื่องจากการศึกษาทำให้คนในชาติมีการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน การศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะพัฒนาการศึกษาของชาติให้เหมาะสมทันต่อเปลี่ยนแปลงของสังคม และความเจริญก้าวหน้า ทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษานั้น ไม่เพียงสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญ แต่เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่แกนกลางของสังคมในการปฏิรูป รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน หน่วยงานทางการศึกษาหลักที่มีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยึดเกณฑ์จำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น. 1)

โรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่มีนักเรียน 120 ลงไป ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ตามชนบทต้องอาศัยการสนับสนุนจากชุมชนเป็นหลัก โรงเรียนขนาดเล็กยังเป็นที่รองรับของนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่มีปัจจัยที่จะสนับสนุนให้ไปเรียนไกลบ้าน โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนที่พึ่งทางการศึกษาของครอบครัวชนบท แต่โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มักจะเป็นเป้าหมายในการยุบรวมเพื่อลดจำนวนให้น้อยลง เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องใช้ทรัพยากรสูง เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนตามความจำเป็นจึงทำให้คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน การประเมินมาตรฐานภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่าร้อยละ 66.67 ของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาตรฐานพอใช้หรือควรปรับปรุง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1)

การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็กยังคงมีปัญหาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา คือ 1) ปัญหาด้านการบริหารวิชาการ 2) ปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ 3) ปัญหาด้านการบริหารบุคคล และ 4) ปัญหาด้านการบริหารทั่วไป จากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าว หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสวงหา แนวทาง นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารวิชาการ 2. ด้านการบริหารงบประมาณ 3. ด้านการบริหารบุคคล 4. ด้านการบริหารทั่วไป ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยที่ทราบไปพัฒนาปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการของ

โรงเรียนขนาดเล็กและนอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 609 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 99 คน ครูผู้สอน 510 คนประจำปีการศึกษา 2562 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2562)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ

2.1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 จำนวน 306 คน ซึ่งผู้วิจัยได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, p.608) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 จำนวน 4 ด้าน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

สำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้ค่า IOC อยู่ช่วงคะแนนระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจาก วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
2. ผู้วิจัยติดต่อ ประธานงาน โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อบอกหมายวัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอต่อกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมายไว้ โดยให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจง
5. ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 306 ชุด แบบสอบถามที่ตอบกลับมา 306 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
6. การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตวัน เวลา และสถานที่กับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อทำการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์จนครบประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกประกอบการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้รวบรวม เพื่อวิเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอต่อไป
7. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง ๆ โดยมีความหมายดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทประมวลผลเข้าด้วยกันรวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก	ระดับการดำเนินการ			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1.ด้านการบริหารวิชาการ	4.43	0.71	มาก	4
2.ด้านการบริหารงบประมาณ	4.48	0.74	มาก	2
3.ด้านการบริหารงานบุคคล	4.44	0.81	มาก	3
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.49	0.74	มาก	1
รวม	4.46	0.75	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี 1 โดยภาพรวมระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ

ตอนที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กนั้นควรให้การศึกษาหรือความรู้ที่สามารถสนองต่อความต้องการของชุมชน มีลักษณะสอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรยึดหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ ควรรู้จักนำสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าทุก ๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ชุมชน ผู้ปกครองร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนกำหนดเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็กน่าจะมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุมตามกลยุทธ์ของโรงเรียนและให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการดำเนินการตามแผนพัฒนา โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นสรุปผลการดำเนินงานและนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและควรพัฒนาองค์ความรู้ครูในการออกแบบจัดการเรียนการสอนที่สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการแยกผลการศึกษาในแต่ละด้านออกเป็นรายข้อพบว่า

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในแต่ละกลุ่มสาระได้ในภาพรวมของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา (2562) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศมีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มีการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีคุณภาพสูง สามารถรองรับการใช้การจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมทุกด้าน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งทางคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน สมาร์ทโฟน การส่งเสริม สนับสนุน ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การนิเทศกำกับติดตามการใช้และดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งอุปกรณ์ บุคลากร และการนำไปใช้

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดทำบันทึกบัญชีประจำวันให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ โดยสรุปรายการและแยกประเภทบัญชีทุกวันทำการ ตรวจสอบและจัดทำบัญชีทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิและการผูกพันทั้งหมดไปตามระเบียบราชการ จัดทำเอกสารเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินรายได้โรงเรียนอย่างถูกต้องและมีลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย สุนันทนาม (2554) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีการจัดทำเอกสารงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ บันทึกบัญชีประจำวันอย่างครอบคลุม

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแก่ครูผู้สอน บุคลากร นักการภารโรง อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถร่วมงานกันดีเป็นอย่างดี ครูผู้สอนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนิช ศรีลำคำ (2558) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 พบว่า การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ การวางแผน อัตรากำลังและการดำรงตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง และการรักษาวินัยและการออกจากราชการมากที่สุด

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนทราบถึงการ

ดำเนินงานของโรงเรียน มีการวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและสนใจของผู้เรียนและมีการบำรุง ดูแลรักษา และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มั่นคง ปลอดภัย พร้อมใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดารัตน์ ศศิธร (2558) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กร่วมกัน ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านการบริหารงานการเงิน พัสดุ และทรัพย์สิน ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันตามตำแหน่ง และลักษณะของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษากำหนดนโยบายและแนวทางในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียนชัดเจน และจัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน เป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านบริหารวิชาการ

1. ผู้บริหารและครูควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลร่วมกัน
2. ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ชุมชน

ด้านบริหารงบประมาณ

1. ผู้บริหารและครูควรบริหารเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดำเนินการอย่างมีระบบด้วยการมีส่วนร่วมและกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติอย่างชัดเจน
2. ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้าง เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลและจดทะเบียนคุมทรัพย์สินตามระเบียบของทางราชการ
3. ผู้บริหารและครูควรรายงานการใช้งบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่ตามระเบียบ

ด้านการบริหารงานบุคคล

1. ผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมืออาชีพโดยวิธีการที่หลากหลาย ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครอง ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

3. ผู้บริหารมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความถนัดและศักยภาพของบุคลากร

ด้านการบริหารทั่วไป

1. ควรมีการดำเนินงานพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและสารสนเทศเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์
2. ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนให้คำปรึกษาและประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
- 2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิก สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. (2558). **แผนการบริการจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2558**. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1.
- ลดารัตน์ ศศิธร. (2558). **การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปริญญพร ยั่งยืน. (2558). **การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นริศรา ไบจิว. (2561). **แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเวียงกาหลงวาวาเทวี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฐพร ถาหมี่. (2561). **การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ สังกัดศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เกนยา ปินจันทร์. (2547). **การพัฒนาแนวปฏิบัติในการยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ชัยสิทธิ์ เลิศไกร. (2548). **โครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วีณา กิ่งสอน. (2555). **ปัญหาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรายุทธ เชื้ออ้อย. (2552). **การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Chapin, F.S. (1997). **Social participation and social intelligence (3rded)**. New York : Longman.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). **Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evolution rural 65 development committee center for international studies**. New York : Longman.
- Fornaroff, A. (1980). **Community involvement in Health System for Primary Health Care**. Geneva: World Health Organization.